

IV. ZAVRŠNA ODREDBA

Ova naredba stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Број 06-37-905-1/17

13. марта 2017. године

Сарајево

Министар

Доц. др **Вјекослав Мандић**, с. р.

Na osnovu člana 44. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05), federalni ministar zdravstva, na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, donosi

NAREDBU

O PROGRAMU OBAVEZNIH IMUNIZACIJA STANOVNIŠTVA PROTIV ZARAZNIH BOLESTI U 2017. GODINI

I. OSNOVNE ODREDBE

Ovom Naredbom uređuje se program obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2017. godini.

Obavezna imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine obavlja se u 2017. godini po sljedećem programu:

A. IMUNIZACIJA PROTIV DIFTERIJE, TETANUSA I PERTUSISA

Imunizacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa obavlja se se kombiniranom vakcinom koja sadrži antigene difterije, tetanusa, acelularnog pertusisa, inaktivnog poliomijelitisa i hemofilusa influence tip b (DTaP-IPV-Hib), te kombiniranom vakcinom koja sadrži antigene difterije, tetanusa, acelularnog pertusisa i inaktivnog poliomijelitisa (DTaP-IPV).

Imunizacija se obavlja vakcinacijom i revakcinacijom.

a) Vakcinacija

Vakcinacija obuhvata djecu od navršena dva mjeseca do navršeni dvanaest mjeseci života (djeca rođena 2016. i 2017. godine).

Vakcinacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa obavlja se se davanjem tri doze od po 0,5 ml, kombinirane DTPa-IPV-Hib vakcine, s razmakom od dva mjeseca između prve i druge doze, te šest mjeseci između druge i treće doze vakcine.

Vakcinacija obuhvata i djecu koja se po prvi put vakcinišu od navršeni dvanaest mjeseci do navršeni pet godina života (djeca rođena 2012. do 2016. godine). Vakcinacija će se obavljati davanjem tri doze kombinirane DTaP-IPV-Hib i DTaP-IPV vakcine, po sljedećem rasporedu:

- djeca od navršeni dvanaest mjeseci do navršene dvije godine života vakcinisat će se jednom dozom kombinirane DTaP-IPV-Hib vakcine i s dvije doze DTaP-IPV vakcine, s razmakom od dva mjeseca između prve i druge doze, te šest mjeseci između druge i treće doze vakcine;
- djeca sa navršene dvije godine do navršeni pet godina života vakcinisat će se s tri doze kombinirane DTaP-IPV vakcine, s razmakom od dva mjeseca između prve i druge doze, te šest mjeseci između druge i treće doze vakcine.

Vakcina se daje u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u anterolateralni dio bedra ili deltoidni mišić, ovisno o dobi djeteta i veličini mišićne mase.

Ukoliko je razmak između pojedinih doza duži od preporučenog, vakcinisanje ne treba ponavljati, već nastaviti dok se ne primi treća doza.

Razmak između dvije doze kombinirane DTaP-IPV-Hib, odnosno DTaP-IPV vakcine ne smije biti kraći od trideset dana.

b) Revakcinacija

Revakcinacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa obuhvata svu djecu u petoj godini života (djeca rođena 2012. godine), koja su potpuno vakcinisana protiv difterije, tetanusa i pertusisa, ako je nakon vakcinacije protekla najmanje jedna godina.

Revakcinacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa obavlja se se davanjem jedne doze od 0,5 ml kombinirane DTaP-IPV vakcine, intramuskularno u deltoidni mišić.

Ako se iz bilo kojih razloga revakcinacija ne obavi u utvrđenom roku, dijete će se vakcinisati u periodu od navršeni pet do navršeni sedam godina kombiniranom vakcinom koja sadrži acelularni pertusis.

B. IMUNIZACIJA PROTIV DIFTERIJE I TETANUSA

Imunizacija protiv difterije i tetanusa obavlja se se kombiniranom DT vakcinom.

Imunizacija se obavlja vakcinacijom i revakcinacijom.

a) Vakcinacija

Vakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata djecu od navršena dva mjeseca do navršeni pet godina života (djeca rođena 2012. do 2017. godine), koja se zbog kontraindikacija ne mogu vakcinisati vakcinom koja sadrži pertusis komponentu.

Vakcinacija će se obavljati davanjem tri doze odgovarajuće vakcine protiv difterije i tetanusa (DT pediatric), s razmakom između pojedinačnih doza od najmanje trideset dana. Vakcina protiv difterije i tetanusa se daje u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

Vakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata i djecu od navršeni pet do navršeni osamnaest godina života, koja nisu vakcinisana ili koja nemaju dokaza da su vakcinisana.

Vakcinacija djece od navršeni pet do navršeni sedam godina života (djeca rođena 2010. do 2012. godine), obavlja se se davanjem dvije doze vakcine protiv difterije i tetanusa (DT pediatric). Vakcina se daje u pojedinačnoj dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić, s razmakom između pojedinačnih doza od najmanje trideset dana.

Vakcinacija djece/omladine od navršeni sedam do navršeni osamnaest godina života (djeca/omladina rođeni 1999. do 2010. godine), obavlja se se davanjem dvije doze vakcine protiv difterije i tetanusa (dT pro adultis) u pojedinačnoj dozi od 0,5 ml intramuskularno u deltoidni mišić, s razmakom između pojedinačnih doza od najmanje trideset dana.

b) Revakcinacija

Revakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata mlade koji pohađaju završni razred osnovne škole (osmogodišnje/devetogodišnje osnovne škole), kompletno vakcinisane i revakcinisane protiv difterije, tetanusa i pertusisa, odnosno protiv difterije i tetanusa (DT pediatric, odnosno dT pro adultis).

Revakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata i djecu koja su vakcinisana po prvi put protiv difterije i tetanusa, ako je od dana potpune vakcinacije protekla najmanje jedna godina.

Revakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata i mlade u završnom razredu srednje škole (trogodišnje i četverogodišnje srednje škole), te mlade do navršeni osamnaest godina koji ne pohađaju školu, ako su propustili revakcinaciju protiv difterije i tetanusa u završnom razredu osnovne škole.

Revakcinacija će se obavljati davanjem jedne doze odgovarajuće vakcine protiv difterije i tetanusa (DT pediatric, odnosno dT pro adultis) u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

C. IMUNIZACIJA PROTIV TETANUSA

Imunizacija protiv tetanusa, djece/omladine od navršena dva mjeseca do navršeni osamnaest godina života, obavlja se se kombiniranim vakcinama koje sadrže tetanus komponentu

(DTaP-IPV-Hib, DTaP-IPV, DT pediatric, dT pro adultis) u skladu sa dobi djeteta/omladine i važećem kalendaru imunizacije.

Imunizacija protiv tetanusa, djece od navršena dva mjeseca do navršeni pet godina života (djeca rođena od 2012. do 2017. godine), obavljat će se po smjernicama navedenim u ovoj Naredbi, poglavlje A. Imunizacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa.

Imunizacija protiv tetanusa, djece/omladine od navršeni pet do navršeni osamnaest godina života (djeca/omladina rođeni od 1999. do 2011. godine), obavljat će se po smjernicama navedenim u ovoj Naredbi, poglavlje B. Imunizacija protiv difterije i tetanusa.

Smjernice za postekspozicijsku vakcinaciju protiv tetanusa navedene su u Prilogu 2. i čine sastavni dio ove Naredbe.

D. IMUNIZACIJA PROTIV POLIOMIJELITISA

Imunizacija protiv poliomijelitisa obavljat će se inaktiviranom (IPV), odnosno živom bivalentnom (bOPV) vakcinom protiv poliomijelitisa.

Imunizacija se obavlja vakcinacijom i revakcinacijom.

a) Vakcinacija

Vakcinacija obuhvata djecu od navršeni dva mjeseca života (djeca rođena 2016. i 2017. godine) i mora se potpuno provesti do navršeni dvanaest mjeseci života.

Vakcinacija protiv poliomijelitisa obavljat će se davanjem tri doze kombinirane DTaP-IPV-Hib vakcine, s razmakom od dva mjeseca između prve i druge doze, te šest mjeseci između druge i treće doze vakcine.

Vakcinacija obuhvata i djecu koja se po prvi put vakcinišu od navršeni dvanaest mjeseci do navršeni pet godina života (djeca rođena od 2012. do 2016. godine).

Vakcinacija će se obavljati davanjem tri doze inaktivne polio vakcine (IPV), odnosno kombinirane DTaP-IPV-Hib i DTaP-IPV vakcine, s razmakom od dva mjeseca između prve i druge doze, te šest mjeseci između druge i treće doze vakcine.

Vakcinacija obuhvata i djecu od navršeni pet godina do navršeni četrnaest godina života (djeca rođena 2003. do 2016. godine), ako ranije nisu vakcinisana ili ako nemaju dokaza o provedenoj vakcinaciji.

Vakcinacija djece od šeste do četrnaeste godine života obavljat će se davanjem dvije doze žive bivalentne oralne vakcine (bOPV) i jedne doze inaktivne polio vakcine (IPV), s razmakom između pojedinih doza od najmanje trideset dana, odnosno davanjem tri doze inaktivne polio vakcine (IPV) s razmakom između pojedinih doza od najmanje trideset dana.

Vakcinacija se vrši ukapavanjem dvije kapi bOPV vakcine, u dozi od 0,1 ml, u usta djeteta, odnosno davanjem doze od 0,5 ml inaktivne polio vakcine (IPV), intramuskularno u deltoidni mišić.

Ukoliko je razmak između pojedinih doza veći od trideset dana, vakcinaciju ne treba ponavljati već samo nastaviti do treće doze.

b) Revakcinacija

Prva revakcinacija obuhvata djecu u drugoj godini života (djeca rođena 2015. godine), ako je od dana potpune vakcinacije protekla jedna godina.

Druga revakcinacija obuhvata djecu u petoj godini života (djeca rođena 2012. godine).

Revakcinacija protiv poliomijelitisa obavljat će se ukapavanjem dvije kapi bivalentne oralne polio vakcine (bOPV), u dozi od 0,1 ml, u usta djeteta, odnosno davanjem jedne doze od 0,5 ml inaktivne polio vakcine (IPV), intramuskularno u deltoidni mišić.

E. IMUNIZACIJA PROTIV HEMOFILUSA INFLUENCE TIP b

Imunizacija protiv hemofilusa influence tip b obavljat će se kombiniranom vakcinom koja sadrži komponentu hemofilusa influence tip b (Hib), odnosno monovalentnom vakcinom protiv hemofilusa influence tip b (Hib).

Imunizacija protiv hemofilusa influence tipa b obavlja se vakcinacijom i revakcinacijom.

a) Vakcinacija

Vakcinacija djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b obuhvata svu djecu od navršena dva mjeseca do navršeni dvanaest mjeseci života (djeca rođena 2016. i 2017. godine).

Vakcinacija djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b, obavljat će se davanjem tri doze kombinirane DTaP-IPV-Hib vakcine, odnosno monovalentnom vakcinom protiv hemofilusa influence tip b (Hib), s razmakom od dva mjeseca između prve i druge doze, te šest mjeseci između druge i treće doze vakcine.

Vakcinacija obuhvata i djecu koja se po prvi put vakcinišu od navršeni dvanaest mjeseci do navršeni pet godina života (djeca rođena od 2012. do 2016. godine). Vakcinacija će se obavljati davanjem jedne doze vakcine protiv hemofilusa influence tip b.

Vakcina se daje u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u anterolateralni dio bedra, odnosno u deltoidni mišić, ovisno o dobi djeteta i veličini mišićne mase.

b) Revakcinacija

Revakcinacija djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b obuhvata djecu rođenu 2015. i 2016. godine, koja su prethodno vakcinisana s dvije doze vakcine protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b.

Revakcinacija će se obavljati jednom dozom od 0,5 ml, hemofilus influence tip b vakcine, dvanaest mjeseci nakon vakcinacije drugom dozom, u pravilu do navršene dvije godine života.

Vakcina se daje intramuskularno, u deltoidni mišić.

F. IMUNIZACIJA PROTIV MORBILA, RUBEOLE I PAROTITISA

Imunizaciji protiv morbila, rubeole i parotitisa (MRP) podliježu obavezno djeca od navršeni dvanaest mjeseci do navršeni četrnaest godina života, i obavljat će se vakcinacijom i revakcinacijom.

a) Vakcinacija

Vakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa, obuhvata svu djecu od navršeni dvanaest mjeseci do navršeni pet godina života (djeca rođena 2016. godine, kao i djeca rođena od 2012. godine).

Ako se iz bilo kojih razloga vakcinacija ne obavi do navršene pete godine, vakcinisanje je potrebno obaviti do navršene četrnaeste godine života (djeca rođena 2003. do 2016. godine).

Vakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa će se obavljati jednom dozom od 0,5 ml žive atenuirane, otopljene MRP vakcine, subkutano ili intramuskularno u deltoidnu regiju.

b) Revakcinacija

Revakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa obuhvata svu djecu u šestoj godini života (djeca rođena 2011. godine), odnosno po isteku jedne godine od vakcinacije. Ukoliko se revakcinacija ne obavi u navedenom roku, dijete treba revakcinisati do četrnaeste godine života (sva djeca dobi do četrnaest godina trebaju primiti dvije doze MRP vakcine).

Revakcinacija obuhvata i svu djecu koja su vakcinisana u dobi od šest do četrnaest godina, a od vakcinacije je prošlo najmanje tri mjeseca.

Revakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa se vrši davanjem jedne doze od 0,5 ml otopljene žive, atenuirane MRP vakcine, intramuskularno ili subkutano u deltoidnu regiju.

c) Zasebne odredbe

Imunizacija protiv morbila, rubeole i parotitisa može se provoditi prema epidemiološkim indikacijama i kod osoba starijih od petnaest godina.

U slučaju pojave većih epidemija morbila, uz saglasnost Stručnog savjetodavnog tijela iz člana 64. stav (1) Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05), mogu se vakcinisati protiv morbila djeca mlađa od dvanaest a starija od šest mjeseci života, s tim da se moraju revakcinisati u periodu od petnaest do dvadesetčetiri mjeseca života.

G. IMUNIZACIJA PROTIV TUBERKULOZE

Imunizacija protiv tuberkuloze obuhvata djecu rođenu 2017. godine i obavljat će se davanjem jedne doze od 0,05 ml BCG vakcine (prema uputstvu proizvođača), intradermalno, 12 - 24 sata po rođenju, u lijevi deltoidni predio.

Ako se iz bilo kojeg razloga novorođenče ne vakciniše istovremeno s vakcinom protiv hepatitisa B, vakcinu protiv tuberkuloze dati u prvom mogućem kontaktu sa zdravstvenom službom, bez obzira na vremenski razmak.

Vakcinaciji protiv tuberkuloze, bez prethodnog tuberkulinskog testiranja, obavezno podliježu i sva djeca do pet godina života (djeca rođena 2012. do 2016. godine) koja nisu, iz bilo kojih razloga, vakcinisana u navedenom terminu. Vakcinacija djece od navršenih dvanaest mjeseci do pet godina obavljat će se davanjem jedne doze od 0,1 ml BCG vakcine (prema uputstvu proizvođača) intradermalno, u lijevi deltoidni predio. Prethodnom tuberkulinskom testiranju podliježu nevakcinisana djeca od navršenih dvanaest mjeseci do pet godina, koja žive ili su živjela u domaćinstvu s aktivnim slučajem tuberkuloze, suspektim ili potvrđenim.

Ožiljak na mjestu primjene vakcine se kontrolira tri do šest mjeseci nakon vakcinacije. Djeca koja nemaju ožiljak ili je promjer ožiljka manji od tri milimetra, vakcinišu se ponovo jednom dozom vakcine protiv tuberkuloze.

H. IMUNIZACIJA PROTIV VIRUSNOG HEPATITISA B

a) Vakcinacija novorođenčadi

Obavezna vakcinacija protiv virusnog hepatitisa B obuhvata svu djecu rođenu u 2017. godini.

Vakcinacija novorođenčadi vrši se davanjem tri doze odgovarajuće vakcine (pojedinačna doza 10 mikrograma, odnosno 0,5 ml), po shemi vakcinacije 0, 1 i ne ranije od 6 mjeseci.

Prva doza vakcine daje se 12-24 sata po rođenju davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajuće vakcine, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra.

Druga doza vakcine daje se jedan mjesec nakon prve doze davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajuće vakcine, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra.

Treća doza vakcine daje se najmanje šest mjeseci nakon prve doze davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajuće vakcine, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra ili deltoidnu regiju.

Ako se novorođenče ne vakciniše istovremeno s vakcinom protiv tuberkuloze, vakcinu protiv hepatitisa B dati u prvom mogućem kontaktu sa zdravstvenom službom, bez obzira na vremenski razmak.

Vakcinacija protiv hepatitisa B obuhvata i djecu u šestom razredu osnovne škole, koja nisu vakcinisana ili koja nemaju

dokaz da su vakcinisana. Vakcinacija će se obavljati davanjem tri doze hepatitisa B vakcine (pojedinačna doza 10 mikrograma, odnosno 0,5 ml), po shemi vakcinacije 0, 1, 6 mjesec.

b) Vakcinacija novorođenčadi HBsAg pozitivnih majki

Vakcinacija novorođenčadi HBsAg pozitivnih majki, osim aktivne zaštite vakcinom po shemi 0, 1, 2, 12 mjeseci, potrebno je istovremeno s prvom dozom vakcine, ali na različita mjesta, aplicirati odgovarajuću dozu humanog hepatitisa B imunoglobulina.

I. IMUNIZACIJA KOMBINIRANOM VAKCINOM

Imunizacija kombiniranom vakcinom može se obaviti:

1. protiv difterije i tetanusa (DT, dT);
2. protiv difterije, tetanusa i pertusisa - cjelostanični i acelularni (DTP);
3. protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa (DTP-IPV);
4. protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b (DTP-IPV-Hib);
5. protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa, bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b i hepatitisa B (DTP-IPV-Hib-HepB);
6. protiv poliomijelitisa (OPV tip 1 i 3, IPV);
7. protiv morbila, rubeole i parotitisa (MRP);
8. drugom kombiniranom vakcinom čije su komponente zastupljene u programu imunizacije.

Istovremena imunizacija se može vršiti davanjem:

- dva ili više inaktiviranih antigena;
- dva ili više živih antigena;
- više inaktiviranih i više živih antigena.

Istovremena imunizacija se može obaviti:

1. protiv tuberkuloze i hepatitisa B;
2. protiv poliomijelitisa, difterije i tetanusa;
3. protiv poliomijelitisa, difterije, tetanusa i pertusisa;
4. protiv poliomijelitisa, difterije, tetanusa, pertusisa, hemofilus influence tip b, morbila, rubeole, parotitisa, rota virusa i virusnog hepatitisa B.

Razmaci između vakcina koja se daju po kalendaru vakcinacije, ukoliko nije drugačije navedeno u Programu, moraju biti najmanje trideset dana.

Različite vakcine davati (aplicirati) na različita mjesta. Vakcine se ne smiju aplicirati intravenozno ni u glutealnu regiju.

J. KONTRAINDIKACIJE ZA PROVEDBU IMUNIZACIJE

Obaveznoj imunizaciji protiv zaraznih bolesti ne podliježu osobe kod kojih doktor medicine utvrdi postojanje kontraindikacije.

Kontraindikacije za vakcinaciju protiv određene zarazne bolesti mogu biti opće i posebne.

a) Opće kontraindikacije za sve imunizacije su:

1. akutne bolesti;
2. febrilna stanja;
3. preosjetljivost na sastojke vakcine;
4. anafilaktička reakcija na prethodnu vakcinu;
5. za žive, atenuirane virusne vakcine, još i:
  - stanje oslabljenog imuniteta (imunodeficijencija stečena, prirođena ili u toku malignih bolesti, terapija antimetabolicima, kortikosteroidima-veće doze, alkilirajućim spojevima ili usljed zračenja);
  - graviditet.

b) Posebne kontraindikacije su:

1. Za vakcinaciju protiv tuberkuloze: oštećenje staničnog imuniteta zbog HIV infekcije.

2. Za vakcinaciju protiv pertusisa: progresivne bolesti centralnog nervnog sistema (nekontrolirana epilepsija, infantilni spazmi, progresivna encefalopatija), komplikacija na prethodnu dozu vakcine (konvulzije, kolaps, stanje slično šoku u roku od 48 sati od prethodne doze, encefalopatija u roku od 7 dana od prethodne DTP doze).

3. Za vakcinaciju novorođenčadi protiv hepatitisa B: vitalna ugroženost novorođenčeta i Apgar < 7.

Osim kontraindikacija navedenih pod tačkom a) i b) ovog poglavlja, pri imunizaciji protiv pojedinih zaraznih bolesti mogu biti i druge kontraindikacije propisane od strane proizvođača vakcine.

Kontraindikacije za imunizaciju protiv određene zarazne bolesti određuje doktor medicine koji vrši imunizaciju, odnosno pod čijim se nadzorom ona vrši, pregledom osoba koje podliježu obaveznoj imunizaciji i uvidom u zdravstvenu dokumentaciju prije pristupa imunizaciji.

Kontraindikacije za imunizaciju pojedinih osoba protiv određenih zaraznih bolesti mogu biti privremene i trajne.

Ako postoje privremene kontraindikacije, upisuju se u osnovnu dokumentaciju i odmah se određuje vrijeme i mjesto naknadne vakcinacije.

Trajne kontraindikacije za imunizaciju protiv određenih zaraznih bolesti određuje Komisija za postvakcinalne reakcije i komplikacije, u okviru Stručnog savjetodavnog tijela za imunizaciju Federalnog ministarstva zdravstva u skladu s članom 13. Pravilnika o načinu provedbe obavezne imunizacije, imunopofilakse i hemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se podvrgavaju toj obavezi, sastavljeno od stručnjaka iz oblasti pedijatrije, infektologije i epidemiologije, a na osnovu nalaza doktora medicine odgovarajuće specijalnosti, odnosno uvida u osnovnu medicinsku dokumentaciju.

Utvrđena trajna kontraindikacija se upisuje u osnovnu dokumentaciju i o tome izdaje potvrda. Komisija za postvakcinalne reakcije i komplikacije donosi preporuke o liječenju postvakcinalnih reakcija i komplikacija.

K. NAČIN PROVEDBE IMUNIZACIJE

Obavezna imunizacija protiv određenih zaraznih bolesti obavlja se kontinuirano.

Kontinuirana imunizacija

Kontinuirana imunizacija provodi se cijele godine.

Kontinuirana imunizacija obavezno se provodi u svim područjima općine u skladu s utvrđenim kalendarom:

- odmah poslije rođenja protiv tuberkuloze (BCG) i hepatitisa B (unutar 12-24 sata);
- s navršanim jednim mjesecom života protiv hepatitisa B;
- s navršena dva mjeseca života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilusa influence tip b;
- u četvrtom mjesecu života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilusa influence tip b;
- s navršanim deset mjeseci života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa, hemofilusa influence tip b i hepatitisa B;
- s navršanim dvanaest mjeseci života protiv morbila, rubeole i parotitisa;
- u drugoj godini života - revakcinacija protiv hemofilusa influence tip b za djecu koja su primoimunizirana s dvije doze Hib vakcine;
- u drugoj godini života - revakcinacija protiv poliomijelitisa,
- u petoj godini života - revakcinacija protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa,

- u šestoj godini života - revakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa;
- u šestom razredu osnovne škole - vakcinacija protiv hepatitisa B - samo djeca koja do tada nisu vakcinisana protiv hepatitisa B;
- u završnom razredu osnovne škole - revakcinacija protiv difterije i tetanusa (dT pro adultis);
- u završnom razredu srednje škole - revakcinacija protiv difterije i tetanusa - samo za mlade koji su propustili revakcinaciju u završnom razredu osnovne škole.

Kontinuirana imunizacija se provodi sve dok se ne imuniziraju sve osobe koje podliježu obaveznoj imunizaciji, osim osoba kod kojih postoje trajne kontraindikacije.

"Kalendar imunizacije za 2017. godinu" nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ove Naredbe (Prilog 1).

L. ČUVANJE VAKCINA, POSTUPAK S OTVORENIM BOČICAMA VAKCINA I POSTUPAK U SLUČAJU PREKIDA "HLADNOG LANCA"

Sve vakcine iz Programa imunizacije moraju se čuvati na temperaturi od +2°C do +8°C, izuzev oralne polio vakcine (OPV) koja se dugotrajno čuva na temperaturi od -20°C do -25°C. Ukoliko se OPV vakcina čuva na temperaturi od +2°C do +8°C mora se potrošiti u roku od šest mjeseci.

Vakcine osjetljive na svjetlo (BCG, MRP) treba zaštititi od izlaganja svjetlu (posebno sunčevom).

U svim zdravstvenim ustanovama skladište vakcina mora biti pod svakodnevnim nadzorom, a temperature frižidera moraju se redovno kontrolirati i evidentirati dva puta dnevno. Također, transport vakcina treba se obavljati pod odgovarajućim režimom "hladnog lanca" tj. u automobilu s hladnom komorom ili hladnim kutijama na adekvatnoj temperaturi.

Otvorena bočica bOPV vakcine, može se koristiti i narednih 28 dana, pod uvjetom:

- da se adekvatno čuva na propisanoj temperaturi;
- da nije istekao rok upotrebe vakcine;
- da je ispravan VVM - ako se nalazi na bočici.

Otvorene bočice ostalih vakcina, monodozne ili multidozne, mogu se koristiti u skladu s preporukama proizvođača. Na svakoj otvorenoj multidoznoj bočici vakcine (koja se može koristiti više dana) mora biti napisan datum i sat otvaranja bočice.

Postupak u slučaju "prekida hladnog lanca" u zdravstvenoj ustanovi (usljed kvara opreme, prekida snabdijevanja električnom energijom i dr.) - odgovorna osoba dužna je:

- napraviti zapisnik o incidentu/događaju;
- evidentirati sve vakcine izložene tom incidentu/događaju (vrsta, količina, serijski broj, rok upotrebe, VVM);
- vakcinu označiti i prebaciti u ispravno hladno skladište, ne koristiti dok se ne dobije saglasnost Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- incident/događaj s priloženim zapisnikom prijaviti pripadajućem kantonalnom zavodu za javno zdravstvo, koji će informirati Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- vakcine se ne smije baciti, niti koristiti, dok se ne dobije pismena povratna informacija od Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, po kojoj treba postupiti.

II. OBAVEZE NADLEŽNIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA I TIJELA UPRAVE U POGLEDU PROVEDBE PROGRAMA IMUNIZACIJE

Ako u bilo kojem kantonu ili općini u Federaciji Bosne i Hercegovine broj imuniziranih osoba koje podliježu Programu obaveznih imunizacija ne dostigne obuhvat od 95% za MRP,

odnosno 90% za ostale vakcine, na prijedlog Savjetodavnog tijela za imunizaciju i uz saglasnost federalnog ministra zdravstva, obavlja se dopunska imunizacija dok se ne dostigne navedeni postotak.

Zdravstvena ustanova koja provodi redovni Program imunizacije će, uz stručnu pomoć nadležnog kantonalnog zavoda za javno zdravstvo, donijeti godišnji plan imunizacije s podacima o broju obaveznika, vremenu i mjestu izvođenja imunizacije i sastavu tima koji provodi imunizaciju, najkasnije 30 dana prije početka provođenja Programa imunizacije.

Plan imunizacije treba biti dostavljen nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo radi ovjere. Tek nakon ovjere plana imunizacije može započeti provođenje Programa imunizacije. Nadležno općinsko tijelo uprave za oblast zdravstva, dužno je dostaviti spiskove za novorođenu djecu, obaveznike za imunizaciju, kao i podatke o doseljenoj, odseljenoj i umrloj djeci i omladini, dobi do navršanih 18 godina života, zdravstvenoj ustanovi radi uspostavljanja kartoteke.

Zdravstvene ustanove obavezne su odrediti mjesto i vrijeme obavljanja imunizacije i blagovremeno o tome informirati osobe/roditelje/staratelje.

Zdravstvene ustanove obavezne su odrediti mjesto i vrijeme obavljanja imunizacije djece školske dobi i blagovremeno, na početku školske godine, o tome informirati osnovne i srednje škole.

Zdravstvena ustanova-vakcinalni centar obavezan je pismenim putem obavijestiti školu o polaznicima određenih razreda koji podliježu imunizaciji, o mjestu i vremenu obavljanja imunizacije, o planiranoj imunizaciji učenika, te na odgovarajući način (roditeljski sastanak) upoznati njihove roditelje.

Imunizacija učenika pojedinih razreda obavlja se, u pravilu, za vrijeme trajanja nastave u prostorijama zdravstvene ustanove ili prikladnim prostorijama škole.

Škole su obavezne na osnovu primljene obavijesti dovesti na imunizaciju sve učenike koji podliježu imunizaciji od određenih zaraznih bolesti.

Doktor medicine koji provodi imunizaciju i prilikom imunizacije utvrdi postojanje popratne pojave, u svakom pojedinačnom slučaju, u skladu sa stručno-metodološkim uputstvom koje je izradio Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, obavezan je odmah, a najkasnije u roku 24 sata izvijestiti Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine i nadležni kantonalni zavod za javno zdravstvo, na obrascu "Prijava neželjene reakcije nakon vakcinacije", a u slučaju težih popratnih pojava ili iznenadne smrti i telefonom. Zdravstvene ustanove koje koriste vakcine obavezne su rukovati vakcinom pod odgovarajućim režimom "hladnog lanca" u skladu sa sigurnosnim standardima u zdravstvenoj ustanovi.

Za rad na imunizaciji s vakcinom koja se daje parenteralno, zdravstvene ustanove koje provode imunizaciju, moraju imati pripremljene ampule adrenalina, kortizonskog preparata s brzim djelovanjem, kalcija za intravenoznu primjenu i antihistaminskih preparata.

Za rad na imunizaciji s vakcinom koja se daje parenteralno, zdravstvene ustanove koje provode imunizaciju obavezne su za svaku osobu koja pristupi imunizaciji osigurati jednu špricu i jednu iglu za jednokratnu upotrebu.

III. EVIDENCIJE I IZVJEŠTAVANJE O OBAVLJENOJ IMUNIZACIJI

Zdravstvene ustanove koje provode program obavezne imunizacije, dužne su voditi evidenciju o izvršenoj imunizaciji za svaku osobu koja podliježe toj imunizaciji.

Svi podaci o izvršenoj imunizaciji unose se u osnovnu dokumentaciju obaveznika vakcinacije - "Karton vakcinacije" koji se nalazi u kartoteci vakcinalnog punkta kojem gravitira vakcinisani. Isti podaci unose se u "Iskaznicu vakcinacije" koja predstavlja osobnu dokumentaciju i koju vakcinisana osoba zadržava kod sebe.

Zdravstvena ustanova koja obavlja imunizaciju dužna je napraviti godišnji plan imunizacije i dostaviti ga nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo, a ovaj Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine najkasnije do 1. februara za tekuću godinu.

Zdravstvene ustanove koje provode Program imunizacije obavezne su dostaviti mjesečni izvještaj o izvršenoj imunizaciji i potrošnji vakcina na propisanom obrascu nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo, i to najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj najkasnije do 1. februara za proteklu kalendarsku godinu.

Nadležni kantonalni zavod za javno zdravstvo sastavlja zbirni mjesečni izvještaj o provedenoj imunizaciji i potrošnji vakcina na svom području, i dostavlja ga Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, i to najkasnije do 20.-og u mjesecu, za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj dostavlja najkasnije do 15. marta za proteklu kalendarsku godinu.

Provjera vakcinalnog statusa obavezno se obavlja:

1. Prilikom upisa u sve vrste predškolskih ustanova;
2. Prilikom upisa u sve vrste škola, od osnovnih do visokih;
3. Prije izvođenja imunizacije po epidemiološkim indikacijama;
4. Prilikom prijema djece i mladih na bolničko liječenje;
5. Prilikom prijema u radni odnos;
6. Prilikom svake posjete liječniku (novorođenčadi, male djece, predškolske i školske djece i mladih);
7. Prilikom prijema djece u đачke i studentske domove;
8. Prilikom prijema osoba u kolektivne smještaje.

Provjera se sastoji u pružanju dokaza o vakcinaciji odgovornoj osobi, podnošenjem odgovarajuće dokumentacije o svim prethodnim imunizacijama.

Ukoliko se na osnovu utvrđenog statusa o prethodnim imunizacijama utvrdi da imunizacija nije kompletna, doktor medicine je dužan o tome obavijestiti osobu/roditelja/staratelja i u skladu s Programom obaviti dodatnu vakcinaciju i/ili revakcinaciju.

Ukoliko osoba/roditelj ili staratelj odbije dodatnu vakcinaciju/revakcinaciju djeteta, doktor medicine izdaje potvrdu o nekompletnom vakcinalnom statusu i obavještava nadležnog sanitarnog/zdravstvenog inspektora.

IV. ZAVRŠNA ODREDBA

Ova naredba stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 06-37-905-1/17
13. marta 2017. godine
Sarajevo

Ministar
Doc. dr. Vjekoslav Mandić, s. r.

KALENDAR IMUNIZACIJE ZA 2017. GODINU

Dob	Vrsta cjepiva	Napomena
Po rođenju	Hep B 1 doza + BCG	Hep B odmah po rođenju, najbolje u roku od 12-24 sata
1 mjesec	Hep B 2 doza	
2 mjeseca	DTaP-IPV-Hib 1 doza	
4 mjeseca	DTaP-IPV-Hib 2 doza	
10 mjeseci	DTaP-IPV-Hib 3 doza + Hep B 3 doza	
12 mjeseci	MRP 1 doza	
18 mjeseci	Hib 3 doza	Samo za djecu koja su primoinimizirana s 2 doze Hib-a
2 godina	bOPV	
5 godina	DTaP-IPV	
6 godina	MRP 2 doza	
VI razred osnovne škole	Hep B (po shemi 0,1, 6 mjesec)	Samo za djecu koja su propustila cijepljenje protiv hepatitisa B
Završni razred osnovne škole (osmogodišnje i devetogodišnje OŠ)	dT	Svi učenici u završnom razredu OŠ bez obzira na dob
Završni razred srednje škole (trogodišnje i četverogodišnje SŠ)	dT	Cijepi se samo mladež koja je propustila docjepljivanje dT cjepivom u završnom razredu OŠ

Tumač skraćenica:

- **BCG** - Bacille Calmette-Guérin-cjepivo protiv tuberkuloze
- **HepB** - cjepivo protiv hepatitisa B
- **Hib** - cjepivo protiv hemofilusa influence tip b
- **DTP** - cjepivo protiv difterije, tetanusa, pertusisa
- **DTaP-IPV-Hib** - kombinirano cjepivo protiv difterije, tetanusa, pertusisa (acelularno), poliomijelitisa (inaktivno) i hemofilusa influence tip b
- **Polio** - cjepivo protiv poliomijelitisa - bilo koje (OPV ili IPV)
- **bOPV** - bivalentno oralno cjepivo protiv poliomijelitisa
- **IPV** - inaktivno cjepivo protiv poliomijelitisa
- **MRP** - cjepivo protiv morbila, rubeole i parotitisa
- **DT (pediatric)** - cjepivo protiv difterije i tetanusa za djecu do 7 godina
- **dT (pro adultis)** - cjepivo protiv difterije i tetanusa za djecu stariju od 7 godina
- **TT** - cjepivo protiv tetanusa

Privitak 2.**SMJERNICE ZA POSTEKSPOZICIJSKO CIJEPLJENJE PROTIV TETANUSA**

Potreba za aktivnom i pasivnom imunizacijom, ovisi o stanju rane i pacijentovog prijašnjeg imunizacijskog statusa (Tablica 1.).

Ako je poznato da odrasla ozlijeđena osoba nije nikada ranije primila tri doze cjepiva ili se ne zna da li je ikada ranije primila cjepivo protiv tetanusa, potrebno je primjeniti postekspozicijsko cijepljenje po shemi 0 – 1 - 6 do 12 mjeseci.

Za pacijente mlađe od 7 godina preporuča se cjepivo koje sadrži tetanus komponentu - DT, DTaP cjepivo (difterija/tetanus za djecu ili difterija/tetanus/pertusis), a za pacijente dobi od 7 i više godina preporuča se dT cjepivo (difterija/tetanus cjepivo za odrasle).

Osobe sa većom kontaminiranom ranom, trebaju primiti i odgovarajuću dozu humanog antitetanuskog imunoglobulina - 250 i.j. humanog antitetanuskog imunoglobulina (HTIG) intramuskularno na drugo mjesto (suprotna ruka od one gdje je primljeno cjepivo ili u gluteus ili 500 i.j. kod dubokih, kontaminiranih, tetanogenih rana.

Osobu koja je primila tri ili više doza cjepiva protiv tetanusa, ako je proteklo više od 10 godina od zadnje doze cjepiva protiv tetanusa, potrebno je nakon ozljeđivanja docjepiti jednom dozom cjepiva protiv tetanusa.

Osobu koja je primila tri ili više doza cjepiva protiv tetanusa, kod većih kontaminiranih rana ako je proteklo 5 - 10

godina od zadnje doze cjepiva protiv tetanusa, potrebno je docjepiti jednom dozom cjepiva protiv tetanusa.

Tablica 1. Postekspozicijska profilaksa tetanusa

Podatci o ranijem cijepljenju protiv tetanusa (cjepiva koja sadrže tetanus komponentu)	Čista, manja rana		Sve druge rane*	
	Tetanus	HTIG	Tetanus	HTIG
Manje od 3 doze ili je nepoznato	DA	NE	DA	DA
3 ili više doza	NE**	NE	NE***	NE****

*Kao što su rane kontaminirane blatom, fećesom, zemljom, pljuvačkom, ubodne rane, razderotine, prostrijelne rane, nagnječenja, opekotine i smrztotine i sl.

**DA, ako je prošlo više od 10 godina od zadnje doze cjepiva koje sadrži tetanus toksoid

***DA, ako je prošlo više od 5 godina od zadnje doze cjepiva koje sadrži tetanus toksoid

****DA, u slučaju visokog rizika, teška kontaminacija sa materijalom koji najvjerojatnije sadrži spore tetanusa i/ili opsežne devitalizacije tkiva.

388

Na temelju članka 26. stavak 5. Zakona o sustavu poboljšanja kvalitete, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 59/05, 52/11 i 6/17), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK**O IZMJENI PRAVILNIKA O BLIŽIM KRITERIJIMA ZA IZBOR PREDSEDATELJA I ČLANOVA UPRAVNOG VIJEĆA AGENCIJE ZA KVALITET I AKREDITACIJU U ZDRAVSTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.

U Pravilniku o bližim kriterijima za izbor predsjedatelja i članova Upravnog vijeća Agencije za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 79/13), članak 2. mijenja se i glasi:

"Članak 2.

Upravno vijeće AKAZ-a ima 3 (tri) člana, i to:

- 1 (jedan) član, osoba sa završenim fakultetom zdravstvenog usmjerenja;
- 1 (jedan) član, osoba sa završenim pravnim, ekonomskim ili fakultetom društvenog usmjerenja;
- 1 (jedan) član, osoba sa završenim fakultetom tehničkog usmjerenja."